

Tagem Ziraat Satış Müdürü Yaşar Yıldız (solda), şirketin Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Murat Büyükköprü (ortada) yazarımız Doç. Dr. Eftal Düzyaman'a bakırın sistemliği hakkında bilgi verdiler.

“BAKIRIN SİSTEMİĞİ OLUR MU HIÇ?” DEMEYİN!...

TAGEM ZİRAAT, ülkemizde 2005 yılından beri faaliyet gösteren özel bir kuruluş. Dergimizde de sürekli reklamları yayınlanan Firma, üreticimize kaliteli ürünler sunmak için yeni teknolojiler geliştirmiş iki yabancı şirket ile ortak çalışıyor. Antalya Fuarı'nda, şirketin Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı **Süleyman Murat Büyükköprü** ve şirketin Satış Müdürü **Yaşar Yıldız** ile koyu bir sohbete dalıyoruz.

hasad: *Size şunu sormadan geçemeyeceğim, niçin TAGEM? İnsanın aklına hemen "Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü" geliyor!*

Murat Büyükköprü: Haklısınız aslında, ama TAGEM ZİRAAT özel bir kuruluş ve Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü ile hiçbir ilgisi yok. Sadece bir isim benzerliği. Web sitemizi de TAGEM'den farklı olarak, <http://www.tagemziraat.com.tr/> olarak hazırladık.

hasad: *Peki ne tür ürünler pazarlıyorsunuz?*

Murat Büyükköprü: Ürün portföyümüzü size üç ana grup altında toplayabilirim. Birinci grup, bitki beslemeye yönelik olan ürünler. Bu grup içerisinde daha çok damla sulama

gübreleri ve yaprak gübreleri var. Bunlar aynı zamanda dünyada son teknoloji ile geliştirilmiş ve bitkiye, toprağa ve insana zarar vermeyen ürünler. İkinci grubu ise bitki koruma grubu olarak nitelendirebileceğimiz ürünler oluşturuyor. Burada yeri gelmişken şunu da belirtmeliyim ki, Türkiye'de, bitki hastalandıktan sonra tedavi etmek gerekiyor gibi yanlış bir kanı var. Bana göre, bitki hasta olmadan önce önlem almak amacıyla da kullanılacak bazı ürünler var. Biz de tam olarak bunu yapmaya çalışıyoruz. Çünkü bitki bir kez hastalandı mı, hiçbir zaman tedavi ederek bitkiyi eski performansına ulaştırmanız mümkün olmuyor. Üçüncü grubumuzu da topraklarımızı ıslah etmek için kullandığımız ürünler oluşturuyor. Siz de taktir edersiniz ki topraklarımız gittikçe çoraklaşıyor, pH yönünden bozuluyor, organik maddece fakirleşiyor ve topraklarımızda tuzluluk artıyor. Bu ürün grubumuzda topraklarımızı sözünü ettiğim bu yönleri ile ıslah etmeye yarayan ürünler var.

hasad: *Bu ürünleri kendiniz mi geliştiriyorsunuz yoksa bir firmanın ithalatçısı durumunda mısınız?*

Murat Büyükköprü: Biz, İspanyol **MACASA** ve de İtalyan **ILSA** firması olmak üzere iki firmanın distribütörlüğünü yapıyoruz. Yani ürünlerimizin hepsi ithal.

**hasad: Peki ürünlerinizi biraz anlatır mısınız?
Ne tip ürünlerden söz ediyoruz?**

Yaşar Yıldız: Şöyle söyleyeyim, ürünlerimiz gelişmiş ülkelerde kontrollü tarım için tavsiye edilen ürünler. Mesela bizim sistemik bir bakırımız var. Bilirsiniz bakırlı preparatlar dünyada kontak etkili olarak satılır. Bizlere de yıllarca bakırın sistemiği olmaz diye anlatıldı. Ama temsilcisi olduğumuz İspanyol firma 2000'lerin başlarında, 250 yıldır kullanılan kontak etkili bakırın piyasadaki hakimiyetine son verecek yeni bir ürün geliştirdi ve piyasaya sundu. Bu, "sistemik bakır" olarak tanınan bir ürün. Bu yenilikle birlikte, Avrupa'da bu tarz ürünlere yönelme büyük ölçüde arttı.

**hasad: Sistemik bakır nasıl oluyor?
Biraz anlatır mısınız?**

Yaşar Yıldız: Şimdi bakın, bordo bulamacının Fransa'nın Bordeaux kentinde keşfedilmesinden bu yana 250 yıl geçti. Bu süre içerisinde bakır hep kontak etkili bir ürün olarak kaldı ve bakır uygulamaları hep aynı şekilde yapıldı. Ancak dış yüzeyi kaplayarak etki gösteren bakır, sadece dış yüzeyde bulunan hastalık etmenleri ile mücadele etmeyi sağlıyor. Ayrıca bir yağmurla kolaylıkla yıkanabiliyor ve etkisini kaybediyor. Ancak temsilcisi olduğumuz firmanın yaptığı bir çalışma sonucunda bakırın bitkinin içerisine sokmak mümkün hale geldi. Bu amaçla firma, mısır yapraklarından elde edilen glukonat dediğimiz tamamen doğal bir madde ile bakırın şelatlıyor. Bu aslında kolay bir iş değil, çünkü normal koşullarda bakır, glukonat şelatını kusar. Bu nedenle de eski teknoloji ile bakırın ancak %5'i şelatlanabiliyordu. Ancak, İspanyolların geliştirdiği bir teknolojiyle bakırın %100'ünü şelat formuna dönüştürmek mümkün. Bunun için de bitki, verilen tüm bakırın içine alıyor. Bakır, bu sayede bitkinin iletim demetlerine giriyor ve iletim demetlerinde dolaşarak etki ediyor. Yani bitkiye sistemik bir bakır uygulamış oluyorsunuz. Ayrıca, sistemik olduğu için bakırın yağmurla yıkanması da söz konusu değil.

hasad: Çok ilginç gerçekten de! Biz aslında burada inovatif bir üründen söz ediyoruz!

Yaşar Yıldız: Kesinlikle! Bir zamanlar 'bakırın sistemiği olmaz' diye bize muhalefet edenler şimdilerde kendi bakırlarını 'TAGEM'in bakırına benziyor' diye satmaya başladılar. Özellikle temsilcisi olduğumuz İspanyol firması bu konuda çok iyi. Ayrıca, yaklaşık 50 yıldır bitkiye, toprağa ve insana zarar vermeyen ürünler geliştirmeyi kendilerine prensip edinmişler. Bu firma, 'en az riskli ürünleri nasıl geliştirebiliriz' diye çalışıyor. İtalyanlar ise özellikle toprak ıslahında çok iyiler. Mesela onların da bir ürünün hem tuzluluk giderici hem de pH düşürücü olarak görev yapıyor.

hasad: Gerçekten de nitelikli ürünlerden söz ediyoruz. Başka ne tür örnekler verebilirsiniz?

Yaşar Yıldız: Mesela yine şelatlı bakıra çok benzeyen bir ürünümüz şelatlı kalsiyum. Siz de takdir edersiniz ki ülkemizde kalsiyumla ilgili büyük problemler var, çünkü uygulanan kalsiyum meyveye taşınmıyor. Kontak etkili bir kalsiyum attığınızda da bu yine büyük ölçüde kabukta birikiyor ve kabuğun

kalınlaşmasına neden oluyor. Bizim ithal ettiğimiz kalsiyum ise yine bakırda olduğu gibi organik şelatlı bir kalsiyum. Burada da şelat maddesi kalsiyumun meyveye taşınmasını sağlıyor. Yine ithal ettiğimiz kükürt, doğal kaynaklardan elde edilmiş kükürt. Piyasada tarımda kullanılan birçok kükürt kimyasal menşeli ve çoğunlukla da petrol türevidir. Baca gazından bile kükürt ayırtmak mümkün. Bu nedenle de topraklarda 5 sene gibi uzun bir sürede iş görüyor. Bizim pazarladığımız kükürt ise 1 ay sonra etkisini göstermeye başlıyor. Mesela yine Thokamide adında bir ürünümüz, toprak altı gübresi, bakteriyel ve mantar hastalıklarına karşı etkili, yabancıot çıkışı engelleyen ve ayrıca nematodları etkileyen bir ürün. Yani dört farklı etkisi var.

hasad: Çok güzel!

Yaşar Yıldız: Evet, ancak şunu da söylemeliyim ki bizim ürünlerimizin en önemli özelliklerinden biri de, uygulandıklarında kalıntı bırakma riski taşımamaları. Siz de takdir edersiniz ki bugüne kadar ihracata giden 1000'lerce tırımız kalıntı sorunu yüzünden ya gümrük kapılarından döndü ya da ürün depolarında çürüdü. Bizim ürünlerimiz bu riski tamamen ortadan kaldırıyor. Yani hiçbir şekilde kalıntı riski yok. Bu nedenle ürünlerimizi Avrupalılar da çok öneriyor. Türkiye'de de bu amaçla bazı büyük üreticiler bizim ürünlerimizi kullanıyor. Mesela Alara firması toplam 7000 dekarlık üretim alanında bizim ürünlerimizle yetiştiricilik yapıyor.

hasad: Hep organik dediniz, peki sizin ürünleriniz organik tarımda da kullanılabilir mi?

Yaşar Yıldız: Biz doğrudan bir tarım sistemini hedef almış olmamakla beraber bu ürünlerimiz için organik tarım sertifikası aldık. Çünkü az önce sözünü ettiğim mısır yapraklarından elde edilen şelat, tamamen organik bir madde. Bu nedenle ürünlerimiz konvansiyonel tarımın yanı sıra organik tarımda da kullanılabilir. Ancak ürünlerimizin ana işlevi kontrollü tarımda kullanılabilir olmaları. Özellikle GLOBAL-GAP sertifikası alacak bütün firmalar bizim ürünlerimizi öneriyorlar.

hasad: Ürünlerinizi Türkiye'nin hangi bölgelerinde pazarlıyorsunuz?

Murat Büyükköprü: Sahil kesimi, İç Anadolu... hemen hemen tarımın olduğu her yerde ürünlerimizi piyasada görmek mümkün. Başbailik ve bunlara bağlı bir bayilik ağımız var. Ancak büyüklüğümüze bakıp çok yüksek kâr marjı ile çalıştığımızı düşünmeyin. Kâr marjı daha yüksek ürünlerimiz yok değil aslında ama bu tür ürünlerimizi gerçekten de ihtiyaç var diye ithal ediyoruz. Bize bu ürünlerimizi kullanan çiftçilerden ve teknik personelden büyük dönüş oluyor. Bu şekilde üreticinin ve bayinin güvenini kazanıyoruz ve adımız duyuluyor.

hasad: Peki ürünlerinizi tanıtmak için projeler yapıyor musunuz?

Yaşar Yıldız: Sürekli tanıtım ve demonstrasyon çalışmaları yapıyoruz. Bayilerimize ürünlerimizi sadece satmaları için değil, üretici bahçesinde tanıtım amacıyla da gönderiyoruz. Zaten hiçbir çiftçi, farkı göremeden, hissetmeden ve dokunmadan karar vermez.

Temsilcisi olduğumuz İspanyol firma 2000'lerin başlarında, 250 yıldır kullanılan kontak etkili bakırın piyasadaki hakimiyetine son verecek yeni bir ürün geliştirdi ve piyasaya sundu. Bu, "sistemik bakır" olarak tanınan bir ürün. Bu yenilikle birlikte, Avrupa'da bu tarz ürünlere yönelme büyük ölçüde arttı.

hasad: *Yaşar Bey, sizin bu anlattıklarınıza baktığımızda, bizim klasik anlamda bildiklerimizin epey dışına çıkıyor. Şöyle sormak istiyorum, gelecekte bu tip ürünler piyasada daha egemen olacak diyebilir miyiz?*

Yaşar Yıldız: Evet, kesinlikle! Şimdi bakın, bu sorunuza yanıtlamak için Avrupa tüketicisini bir inceleyelim. Adamların parası var ama yine de güvenilir gıda bulmakta büyük sıkıntıları çekiyorlar. Bu nedenle de bizim gibi ülkelerden gıda ithalattı yaparken kılı kırk yarmaya başladılar. Artık Avrupalı, yani bilinçli tüketici, bir ürüne para vereceği vakit; ürüne ne ilaç atıldı, hangi gübre atıldı, ne zaman atıldı, üretilen yerde tuvalet var mıydı gibi birçok şeyi sorgulamaya başladı. Günümüzde bilinçli alıcılar bunların hepsini inceliyorlar. Diğer yandan, bizim ürünlerimizi de iyi tanıyorlar ve bunların insan sağlığını tehdit etmediğini de iyi biliyorlar. Bu nedenle de bu tarz ürünlerin kullanılması için ciddi tavsiyeler var. Bu anlamda sorunuza şöyle yanıtlayayım, eğer bu böyle giderse yakın gelecekte bu tarz ürünlere büyük bir yönelim olacak.

hasad: *Peki şimdi nasıl?*

Yaşar Yıldız: Mesela bizim bakırımız 2005'den bu yana kullanılmaya başlandı, yani yaklaşık 4 senedir... Aslında bunun da 3 sezonu eğitimle geçti. Ancak bugün itibarıyla batkımızda bizim ürünümüz, 2009 yılında en fazla sıvı olarak satılan bakır oldu.

hasad: *Anlıyorum. Peki, hangi hastalıklardan söz ediyorsunuz?*

Yaşar Yıldız: Bakın Türkiye'nin en fazla boğuştuğu konu mantarı ve bakteriyel hastalıklardır. Mesela bu anlamda en önemli hastalıklardan bir tanesi de armutta, ayvada ateş yanıklı. Bu hastalığı antibiyotikle giderilmeye çalıştılar ama antibiyotik kullanımı yasak, çünkü bu durumda antibiyotiğe dirençli şuhların gelişmesi gibi bir risk var. Bizim ürünümüz ise dünya üzerinde ateş yanıklığı ile mücadelede kullanılacak tek ürün. Yine kök hastalıklarından örnek verebilirim. Mesela fusarium hemen hemen bütün topraklarımıza bulaşmış durumda. Yine temsilcisi olduğumuz İspanyol firmasının geliştirdiği bakırlı ürün buna karşı doğrudan etkili. Biz bu bakırlı preparatımızı, Iğdır'dan Edirne'ye kadar hemen her yerde fusariuma karşı kullandık ve her bölgede çok güzel başarılar elde ettik.

hasad: *Uygulanacak kültür bitkisi bazında bir ayırım yapmaya gerek var mıdır?*

Yaşar Yıldız: Böyle bir ayırma gerek yok, ürünlerimizle her türlü kültür bitkisine başarılı uygulamalar yapabiliyoruz. Sadece uygulamanın dozları ve zamanları değişiyor, o da kataloglarımızda yer alıyor. Ayrıca bu konuda teknik elemanlarımız da müşterilerimize yardımcı oluyorlar.

hasad: *Peki son olarak size gelecekteki hedefleriniz sormak istiyorum?*

Murat Büyükköprü: Yakın gelecekte meyvecilik ve seracılıkla ilgili düşüncelerimiz var. Getirdiğimiz ürünleri de kendi

arazimizde kendi organizasyonumuzda kullanmayı düşünüyoruz. Ancak bunun için uygun zemini ve zamanı bekliyoruz.

Sohbetimizi bitirmiştik ki, TAGEM'in iki bayisi geldi standı. İzmir Seferihisar'dan Ahmet Büyükdeveci ile Sakarya Pamukova'dan Yücel Erol. İkisi de HASAD okuyucusu imiş. Bizi görünce çok memnun oldular ve tabii ki sohbet biraz daha uzadı. TAGEM'in ürünleri hakkında onların da görüşlerini aldık. İkisi de özetle şöyle dediler:

Ahmet Büyükdeveci: Labimethyl bölgemizde kök çürüklüğü hastalıklarına etkili bir fungusit olup bakteriyel hastalıkların üremesini durdurup bitkinin besin elementlerini daha kolay almasını sağlar **Yöremizde çiftçiler bu ürüne ölü ağacı diriltene adını taktılar.**

Labicuper bölgemiz olarak önemli ürünlerden biridir. Kullanımı çiftçilere çeşitli avantajlar sağlar. Seferihisar bölgesinde hasat geç yapıldığı için depo çürüklüğü hastalığı mevcuttur. Hem depo çürüklüğüne hem de ağaçların kış bakımı için göztaşı yerine kullanılan organik sertifikalı bir ürün olup, kalıntısı olmadığı için ürün meyvenin raf ömrünü uzatır.

Sugar K da yoğun olarak kullandığımız üründür. Meyve kalitesini, şekerleme oranını arttırdığı gibi meyvenin kendi rengini almasını sağlar.

Yücel Erol: Labicuper ve Labimethyl ürünlerini Pamukova'lı çiftçi müşterilerimize kullanıyoruz. Aldığımız sonuçlar çok olumlu. Özellikle diğer sıvı ve WP formülündeki bakırlı Preparatlardan % 100 daha etkili sonuçlar alıyoruz.

Yazlık ekim ve dikimler (domates, biber, patlıcan, hıyar) gibi ürünlerde damlamadan dekara 500 cc. Labimethyl uygulattığımızda köklerde oluşacak ve oluşmuş olan rahatsızlıkları tamamen iyileştiriyor.

Labicuper'ı yaz dönemi boyunca diğer karışım yapılabilen tüm bitki besleme ürünleri ve bitki sağlığı için önerilen ürünlerle karıştırılarak uygulamada hiçbir sorun yaşanmamıştır, çok iyi sonuçlar alınmıştır. Tagem Ziraat'ın tüm ürünlerini güvenerek çiftçilerimize önermekteyiz. ■

Artık Avrupalı, yani bilinçli tüketici, bir ürüne para vereceği vakit; ürüne ne ilaç atıldı, hangi gübre atıldı, ne zaman atıldı, üretilen yerde tuvalet var mıydı gibi birçok şeyi sorgulamaya başladı. Günümüzde bilinçli alıcılar bunların hepsini inceliyorlar. Bu nedenle de bu tarz ürünlerin kullanılması için ciddi tavsiyeler var